

Alimentatie: Principes en berekening

(Onlineberekening op <http://home.scarlet.be/~tlsoft01/gzb/>)

(Wet betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag 13 april 1995 – B.W. art 203 § 1)

(Onderhoudsgelden, Patrick Senaeve ed., uitg. Acco 2001)

1) Principes

Het betalen van alimentatie is gebaseerd op bovenstaand wetsartikel: 'De ouders dienen naar evenredigheid van hun middelen te zorgen voor de huisvesting, het levensonderhoud, het toezicht, de opvoeding en de opleiding van hun kinderen.'

Hiermee ligt het algemeen principe van de alimentatie vast.

Wat is alimentatie?

Alimentatie is een vergoeding van de ene ouder aan de andere ouder (ten behoeve van het kind!). Ze wordt door de rechtbank toegekend aan de ouder die in hoofdzaak de kosten voor het levensonderhoud draagt, en opgelegd aan de ouder die dit in mindere mate doet. Dit is het algemeen principe. Soms zijn daar afwijkingen op mogelijk, waarbij de rechtbank de ruimte heeft om dit naar eigen inzicht te bepalen.

Wanneer een kind, ook een meerderjarige!, alleen woont, kan de alimentatie aan het kind zelf worden toegekend. In dat geval kan het kind, zolang het voldoet aan de voorwaarden om alimentatie te krijgen (geen eigen inkomen genieten en doorgaans niet ouder zijn dan 26 jaar), deze zelf uitbetaald krijgen.

Alimentatie is niet hetzelfde als persoonlijk onderhoudsgeld.

Alimentatie: betaal je voor de kinderen

Persoonlijk onderhoudsgeld: betaal je voor je ex-partner

Voor wie betaal je alimentatie?

Je betaalt alimentatie voor alle kinderen die op het moment van de scheiding of het uit elkaar gaan minderjarig zijn, of waarvan het ouderschap wordt vastgesteld (na de scheiding). Dit geldt eveneens voor kinderen die tijdens het huwelijk door het echtpaar werden geadopteerd.

Waarvoor moet alimentatie dienen?

Alimentatie dient dus om bij te dragen aan het levensonderhoud, huisvesting enz... levenskosten dus. De wetgever heeft er voor gekozen om geen opsomming te maken van de kosten die door de alimentatie gedekt moeten zijn. Men spreekt over kosten in hun algemeenheid. Tegelijk staat er ook nergens dat alle kosten door de alimentatie gedekt worden. Dit betekent in de praktijk vaak dat men de algemene kosten (kledij, speelgoed, schoolgerief enz...) beschouwt als te bekostigen door de ouder die alimentatie ontvangt. Toch is er soms betwisting tussen ouders.

Voorbeeld:

? vzw HOUVAST 127/1

augustus 2003

Joris betaalt alimentatie voor de kinderen, die vier dagen bij hem, tien dagen bij zijn ex verblijven. De verstandhouding tussen Joris en zijn ex is niet goed. Wanneer de kinderen bij hem komen, krijgen ze geen kledij en geen boekentas mee. Dat moet hij maar bekostigen, vindt zijn ex.

Hoewel deze zaak duidelijk lijkt, ontstaat er betwisting tussen de ouders. Geen van beiden kan echter eigenmachtig optreden. Een betwisting als deze moet dus, bij gebrek aan overeenkomst, aan de jeugdrechter worden voorgelegd.

In alle gevallen van betwisting kan men de zaak na de scheiding aan de jeugdrechtbank voorleggen. Wanneer de betwisting ontstaat tijdens de scheidingsprocedure hangt het af van de aard en de staat van de procedure welke rechtbank bevoegd is om te oordelen. In de meeste gevallen is dat de vrederechter. Om hierover zekerheid te hebben, vraagt men best advies aan de bemiddelaar of de advocaat.

Alimentatie en omgangsregeling.

De betaling van alimentatie berust op het principe dat elke ouder naar evenredigheid van middelen moet bijdragen aan de levenskosten van zijn kinderen. Omgekeerd zijn kinderen ook verplicht hun ouders bij te staan, eens zij een eigen inkomen hebben en de ouders hulpbehoevend worden (bvb rusthuis).

De omgangsregeling is gebaseerd op het recht op regelmatig persoonlijk contact. Die twee artikelen hebben met elkaar niets te maken. Ook wanneer je je kind nooit ziet, blijf je verantwoordelijk om het financieel bij te staan.

Alimentatie en omgangsregeling hebben in die zin weinig met elkaar te maken. Je kan dus niet beslissen dat je niet betaalt wanneer je je kind niet voldoende ziet. Evenmin kan je zelf beslissen om de bedragen aan te passen aan de bezoeken die (niet) plaats hebben.

Wanneer de te betalen bedragen worden vastgelegd door de rechtbank, kan er wel gekeken worden naar de verblijfs-/ omgangsregeling. Men gaat dan na hoeveel elke ouder bijdraagt in financieel opzicht en in natura.

Wordt de betaling van alimentatie geschorst tijdens bepaalde periodes?

Wanneer het vonnis of de scheidingsovereenkomst niets anders bepaalt, blijft de alimentatieplicht ook verder lopen tijdens de periode dat het kind verblijft bij de ouder die alimentatie betaalt. Kosten als huisvesting, kledij, school enz... blijven immers ook doorlopen.

In een bilocatieregeling (kind verblijft afwisselend een week bij de ene, een week bij de andere ouder), kan men er voor kiezen om een zgn. kinder rekening te openen, waarin kinderbijslag en alimentatie gestort worden en waar beide ouders toegang toe hebben.

Hoe lang moet je alimentatie betalen?

Tenzij een vonnis anders bepaalt, blijft de alimentatieplicht bestaan zolang het kind zijn opleiding niet heeft voltooid en minstens tot het meerderjarig is. De alimentatieplichtige mag niet stoppen met betalen wanneer zijn kind 18 is geworden maar wel nog studeert, voor zover de studies een normaal verloop kennen en het kind blijkt geeft van voldoende ijver en bekwaamheid.

Buitengewone uitgaven

Sommige vonnissen of overeenkomsten bevatten bepalingen over buitengewone kosten. Vaak stelt men dat deze niet in de alimentatie begrepen zijn en volgens een bepaalde sleutel door beide ouders betaald moeten worden. De rechtspraak en rechtsleer erkennen als buitengewone kosten: medische kosten (tandheelkunde, ziekenhuis, apothekerskosten, ...), opleidingskosten (inschrijvingsgeld, huur studentenkamer, stagekosten, schoolreizen, ...) of kosten die dienen voor de persoonlijke ontwikkeling van het kind (sportkampen, taalkampen enz...) wanneer deze op voorhand moeilijk te berekenen of in te schatten zijn. Kosten die regelmatig weerkeren, kunnen betwistbaar geacht worden. Om betwisting te vermijden zijn er ook ouders die in hun overeenkomst opnemen dat er geen of beperkte bijdrage geleverd wordt voor buitengewone kosten, maar een hogere alimentatie betalen. Men kan omschrijven welke kosten als buitengewoon worden gezien (bvb onvoorziene en noodzakelijke medische kosten).

Verzaking aan de ontvangst van alimentatie

Kan de ontvangende ouder verzaken aan de ontvangst van alimentatie? Dit gebeurt soms in de praktijk. Een tijd na de scheiding spreken beide ouders af dat er niet meer betaald moet worden. Soms gebeurt dit bij onderling akkoord, soms onder druk (bvb een compromis: het kind komt niet meer bij jou en jij betaalt niet.) Dit is in strijd met de wet en kan nadelige gevolgen hebben. Het recht op persoonlijk contact kan nooit afhankelijk gemaakt worden van de onderhoudsplicht. Wanneer de ontvangende ouder na verloop van tijd de alimentatie toch weer opeist (of bvb. het kind dat verder studeert en alleen gaat wonen), riskeer je in het slechtste geval zelfs dat alle achterstallen betaald moeten worden. Hierin is de rechtspraak verdeeld. Een schriftelijke overeenkomst tot verzaking heeft geen enkele wettelijke waarde. Wanneer je een akkoord tot wijziging van de alimentatie wilt bekomen, dien je dit door de jeugdrechtbank te laten bekrachtigen. Het hof van beroep te Antwerpen veroordeelde in 1995 een ouder tot het betalen van alimentatie, hoewel de andere ouder schriftelijk en getekend had verklaard nooit aanspraak te zullen maken op de alimentatie die in het vonnis van de echtscheiding vermeld was.

Indexering

Alimentatie dient jaarlijks geïndexeerd te worden. Het is de betaler (de alimentatieplichtige) die op eigen initiatief de indexering moet toepassen.

?? EOT

Bij een echtscheiding door onderlinge toestemming wordt het sterk aanbevolen dit expliciet in de overeenkomst te vermelden. Doch, zelfs wanneer er geen indexering vermeld staat, aanvaardt de rechtspraak dat de bedragen geïndexeerd moeten worden

wanneer niet-indexering de belangen van de kinderen zouden schaden (Indien niet vermeld, kan de rechtspraak toch indexering van de bedragen toestaan in het belang van de kinderen). Hiervoor moet je eerst naar de rechtbank om de indexering te verkrijgen.

Wanneer je een indexformule vermeldt, moet daarin zeker staan:

- ?? De indexformule (manier van berekenen)
- ?? De periodiciteit (bvb jaarlijks)
- ?? De keuze van het indexcijfer (gezondheidsindex of index der consumptieprijzen)
- ?? Berekeningsbasis (bvb. het indexcijfer van de maand waarin de overeenkomst wordt getekend)

?? Wanneer er enkel gesproken wordt over 'de index', zonder verdere verwijzing, mag men er van uitgaan dat de index der consumptieprijzen bedoeld wordt. Echtscheiding na 2 jaar feitelijke scheiding of op grond van feiten

Bij echtscheidingen op grond van 2 jaar feitelijke scheiding, of op grond van feiten, wordt de indexering in het vonnis vermeld.

De berekeningswijze en index kan je vinden op volgende links:

www.goudi.be -> (via zoekpagina zoeken naar indexering)

Nalatigheidsintresten

Wanneer de alimentatie gedurende een bepaalde tijd niet werd betaald en later toch wordt opgeëist, kan men argumenteren dat er intrest moet worden betaald. De rechtspraak is daarin niet eensgezind. Sommige rechters menen dat er intrest betaald moet worden, anderen menen dat je hiervoor een aparte procedure moet inspannen. Om moeilijkheden te vermijden, zorg je er best voor dat een regeling over intrest bij niet-betalen wordt opgenomen in de scheidingsovereenkomst, de overeenkomst betreffende alimentatie voor kinderen van ongehuwden of het vonnis.

2) Berekening

Is er een wettelijk erkend systeem?

In tegenstelling tot wat men wel eens vermoedt, bestaat er in België geen vast en wettelijk erkend systeem om het bedrag van de alimentatie te berekenen. In een EOT legt men in overleg een bedrag vast, in een andere vorm van echtscheiding bereikt men via de advocaten een compromis, en/of is het de rechtbank die een bedrag vastlegt.

Wat is billijk?

Het is zeer moeilijk om een billijk bedrag te schatten. Immers, kinderen kosten geld, en beide ouders moeten bijdragen aan die kosten. Maar inkomens verschillen, de ene staat vaker dan de andere in voor woonst enz... Een billijk bedrag draagt voldoende bij aan de kosten van de kinderen, zonder één van de ouders overmatig te belasten.

Methode Renard

Roland Renard ontwikkelde een methode waarin gepoogd werd om de kost objectief te schatten. Deze methode verloopt in verschillende stappen. U zal merken dat het een eerder ingewikkelde berekeningswijze is. Hierop gaan we verder in na de berekening.

De methode Renard is dus geen wettelijk verplichte of erkende methode. Sommige rechtbanken respecteren deze methode op verzoek van de advocaat. In dat geval is het de advocaat die de methode gebruikt om zijn eis te staven.

Momenteel is een aangepaste versie van deze methode in omloop. Deze methode kreeg de naam PCA mee. Het betreft een computermodel dat een 'verbeterde' versie van de methode Renard bevat. De verbeteringen richten zich vooral op het feit dat onderzoek uitwees dat de methode Renard bij hoge inkomens een vertekend beeld zou geven.

De PCA methode werd uitgegeven op CD-rom en is verkrijgbaar bij uitg. Larcier in Louvain La Neuve. Kostprijs (8/2003) € 238.

Theoretische kost

Men vertrekt vanuit een tabel die weergeeft wat ongeveer de theoretische kost (T.K.) van een kind is, afhankelijk van de leeftijd van het kind.

Leeftijd kind	Theoretische kostprijs
0	0,137
1	0,144
2	0,152
3	0,159
4	0,166
5	0,173
6	0,181
7	0,188
8	0,196
9	0,204
10	0,21
11	0,218
12	0,225
13	0,233
14	0,24
15	0,247
16	0,255
17	0,262

?? Directe kost

Dan volgt de Directe kost (D.K.). De directe kost staat voor het procentuele deel van het gezinsinkomen dat een gezin aan de kinderen besteedt.

$$D.K. = T.K. : (1 + T.K.)$$

(bv : de directe kost voor een gezin met een kind van 12 jaar: $0,225 : (1 + 0,225)$)

$$D.K. = 1,18.)$$

?? Bruto kost

De bruto kost toont aan hoeveel geld een gezin aan de opvoeding van zijn kinderen besteedt.

Netto maandinkomsten vader + netto inkomsten moeder + gezinsbijslag (kindergeld edm.) x de directe kost (D.K.) = Bruto kost

?? Netto Kost

Bruto Kost – gezinsbijslag (kindergeld edm.) = nettokost

Op dit ogenblik hebt u volgende methode Renard berekend hoeveel de ouders uit hun eigen financiële middelen moeten bijdragen aan de levenskosten van het kind.

?? Omrekening per individuele ouder

- o Volgens inkomen

Beide inkomens (netto) worden vergeleken en de onderlinge verhouding wordt in percenten uitgedrukt.

Vb.

Vader € 1500

Moeder € 500

Dus vader verdient 75%, moeder 25%.

Dit moet zich ook vertalen in de resp. bijdrage van beide ouders.

Bij een nettokost van € 200 betekent dit dat vader instaat voor € 150, moeder voor € 50.

o Invloed van de omgangsregeling

De ouder die het kind bij zich heeft, draagt op dat ogenblik ook bij in natura (zgn. directe financiering). Ook dat moet verrekend worden. Het verschil tussen de directe financiering en de bijdrageplicht geeft het bedrag weer aan alimentatie.

Bvb. kind verblijft 75 % van de tijd bij de moeder en 25 % van de tijd bij de vader (bezoek).

nettokost € 200

Moeder:

(Directe financiering) $200 \times 0,75 = 150$

Bijdrageplicht – directe financiering

$= 50 - 150 = -100$

In dit geval heeft moeder dus recht op een alimentatie van € 100

Vader:

(Directe financiering) $200 \times 0,25 = 50$

Bijdrage plicht – directe financiering

$= 150 - 50 = 100$

Vader dient € 100 alimentatie te betalen aan moeder.

Maar ...

Eén van de ouders ontvangt kinderbijslag.

Moeder ontvangt € 124 kinderbijslag. Toch is het kind 25% van de tijd bij de vader. Dat betekent dat hij € 124 x 0,25 = € 31 zou moeten ontvangen. Vermits hij dit niet ontvangt, dient dit in rekening gebracht te worden bij de alimentatie.

$$€ 100 - € 31 = € 69.$$

Resultaat:

Vader dient € 69 alimentatie te betalen aan moeder.

Besluit berekening

Deze berekeningsmethode is vrij ingewikkeld. Bovendien circuleert momenteel een verbeterde versie. Wie zelf bij een EOT deze methode toepast, krijgt zeker een indicatie van wat een billijke alimentatie zou kunnen zijn. Wanneer men in een andere procedure (of zelfs bij een EOT) van deze methode, of de PCA gebruik wil maken, vraagt hier best naar bij zijn advocaat.